

Bosna: Corsokak za SDS

Author: IWPR

Srpska demokratska partija, koju je osnovao Radovan Karadzic, osumnjicen za ratne zlocine, mogla bi uskoro ostati bez uticaja u Vladi RS.

Umereni premijer RS, Mladen Ivanic, morace da izvrsi ne samo rekonstrukciju vlade, vec i da sistematski odstrani iz svih uticajnih sluzbi kadrove vladajuce nacionalisticke Srpske demokratske stranke, SDS, koju je jos u ratu formirao optuzeni za ratne zlocine u bekstvu, Radovan Karadzic.

Dugorocno posmatrano, ovakav potez dovodi SDS u bezizlaznu situaciju. Bude li pruzala otpor, partija ce biti zabranjena. Nade da se ova partija moze demokratski reformisati su zanemarljive, jer je njeno ekstremno krilo dominantno.

Potez koji Ivanic sada mora da preduzme, nije mnogo privlacan. Osim ocekivanog otpora SDS-a, premijer ce ubuduce morati da u parlamentu za svoje zakone dobija podrsku cak 11 opozicionih parlamentarnih partija, sto je komplikovanije od dosadasnjeg usaglasavanja sa samo jednom strankom.

Ali, ovako nekomforna pozicija ipak nema alternativu, jer vec deset meseci traju opstrukcije SDS-a, reforme se ne sprovode, pa ako premijer nesto brzo ne uradi, vec u decembru moze ocekivati siroku narodnu pobunu i oko pola miliona gladnih ljudi na ulici. Stav medjunarodne zajednice je jasan - dok god u vlasti bude SDS - finansijke pomoci nece biti.

Ivanic je najavio rekonstrukciju vlade, ali i "cistke" unutar samih ministarstava. Malo je verovatno da ce se u tim izmenama naci mesta i za clanove SDS-a. Sinoc, 14. novembra, premijer je najavio da ce na sednici Narodne skupstine zakazanoj za 28. novembar izaci sa predlogom o rekonstrukciji.

Ocekuje se da ce Vlada RS umesto sadasnjih 22 ministarstva ubuduce imati 15. U vecini "sasecenih" ministarstava kriju se zapravo kadrovi SDS-a, koji su se tu obreli kao strucnjaci za razne oblasti, kao sto je trgovina ili energetika.

Ako se ovome bude suprotstavljao SDS ce biti zabranjen, otvoreno je 5. novembra porucio u Banjaluci Wolfgang Petrich, Visoki predstavnik medjunarodne zajednice za Bosnu, koji je dosao da podrzi Ivanica.

Sadasnja pat-pozicija Ivanica, u kojoj je nemocan da sprovede reforme i progura neophodne zakonske akte kroz parlament, posledica je aranzmana napravljenog nakon opstih izbora u novembru prosle godine. Izbore je dobila SDS, ali je na insistiranje medjunarodne zajednice, morala da napravi kompromis i dopusti da Mladen Ivanic, lider Partije demokratskog progresa, dobije mesto premijera.

Tada su i pocele opstrukcije. Premijeru, koga sve vise pritiskaju nezadovoljni gradjani, hitno je potrebno ubrzanje procesa privatizacije i sprovodjenje ekonomskih reformi koje, prema tvrdnjama njegovih najblizih saradnika, koci upravo SDS.

Ivanicev savetnik za privatizaciju Damir Miljevic ovog leta je upravo iz tih razloga podneo ostavku, a u oktobru njegovim stopama je posao i visoki funkcioner premijerove Partije demokratskog progresa i ministar poljoprivrede Rajko Latinovic.

SDS ne koci samo ekonomske reforme nego i gotovo sve aspekte zivota na kojima insistira medjunrodna zajednica.

Petric je u Banjaluci 5. novembra, u razgovorima vodjenim sa istaknutim clanovima SDS, predsednikom i potpredsednikom Republike Srpske, Mirkom Sarovicem i Draganom Cavicom, te predsednikom Narodne skupstine RS i liderom SDS-a Draganom Kalinicom, izrazio nezadovoljstvo sporim sprovođenjem ekonomskih reformi, opstrukcijama vezanim za povratak izbeglih i raseljenih lica, te nacinom na koji se deo srpskih politicara odnosi prema radu drzavnih institucija.

Petric je porucio: "Dok god u Republici Srpskoj ne zazivi pravna drzava, ne omoguci povratak izbeglica i uspostavi istinska saradnja sa institucijama BiH, ni medjunarodna zajednica ni strani investitori nece pruziti finansijsku podrsku RS".

Podsecajuci na sporazum koga su upravo Sarovic, Cavic i Kalinic u decembru prosle godine potpisali sa Petricem, i kojim su se obavezali da ce zdušno raditi na implementaciji ekonomskih reformi, povratku izbeglica i jaccanju institucija BiH, Petric je tada kazao: "Ako to nisu u stanju, ili ne zelee, onda treba da predaju vlast onima koji su spremni da ispune obaveze".

Izbeglice su se, doduse, pocelle vratiti, ali ne shodno ocekivanjima medjunarodne zajednice. To se tumaci prisustvom radikalnih SDS kadrova u opstinskim strukturama koje otezavaju povratak.

Svaki zakon koji se donosi na nivou cele Bosne i Hecegovine, a od vitalnog je znacaja za funkcionisanje drzave, SDS blokira, i usvoji se tek posle brojnih rasprava, sa tesnom vecinom.

Posle visegodisnjeg opiranja, i u poslednja dva meseca dva odlaganja da se usvoji Zakon o saradnji sa Tribunalom, kojim bi se omogucilo isporucivanje osumnjiceniha za ratne zlocine, zakon je pocetkom oktobra usvojen. Ocekivalo se da posle usvajanja zakona Ministarstvo pravde podnese zahtev Ministarstvu policije da uhapsi osumnjicene. To se, medjutim, ne dogadja, jer, kako se veruje, u ministarstvima sede i to koce kadrovi SDS.

"Ako se nastavi politika izolacionizma RS ce ostati siromasno pusto ostrvo koje ne moze opstati, ne moze se odrzati i ne moze kao takva biti partner Evropi", upozorio je Petric 5. novembra u Banjaluci.

Siromastvo je u RS zaista doseglo kriticnu tacku. Talas socijalnog nezadovoljstva koji je otpocelo polovinom oktobra strajkom zdravstvenih radnika, nastavljen je protestnim okupljanjem penzionera, strajkom upozorenja zaposlenih u Ministarstvu odbrane i protestom porodica poginulih i nestalih boraca i civila.

Strajk je za 17. decembar najavilo i 18 hiljada prosvetnih radnika, a proteste najavljuje cak i policija. Svi oni od Vlade zahtevaju isplatu zaostalih potrazivanja i povecanje postojećih.

U RS, koja broji tek nesto vise od milion stanovnika, 300 hiljada ljudi vodi se u kategoriji socijalno ugrozenih. Ljuban Krnjajic, pomocnik ministra za zdravlje i socijalnu zastitu isticie da preko 50 odsto stanovnistva zivi od jednog dolara dnevno.

Prema poslednjim podacima Zavoda za statistiku RS, potrosacka korpa za

cetvoroclanu porodicu za septembar iznosila je 430 KM. U isto vreme

prosecna plata bila je 100 maraka manja, a prosecna septembarska penzija

iznosila je 110 KM.

Ivanic ima mogucnost da pred palament izadje sa predlogom tehnicke vlade koja bi se sastojala od predstavnika svih parlamentarnih stranaka, ili da predlozi ekspertsku vladu. Ocekuje da ce se on odluciti za tehnicku vladu, jer mu takvo resenje sugerise opozicija, koja je listom podrzala Petriceve kritike upucene na racun SDS-a.

Nema sumnje da ce SDS biti tesko pogodjen ovakvim potezom, jer nije jednostavno odustati od uticajnih ekonomskih i politickih pozicija. To je pocetak kraja ove partije, smatraju eksperti, jer nije moguće predvideti koju bi taktiku SDS mogao da primeni, pa da zadrzi pozicije.

Tesko je poverovati da bi se izgadnelo stanovnistvo odazvalo pozivu SDS da izadje na ulice. Svaka ozbiljna opstrukcija bila bi kaznjena zabranom politickog delovanja. Mogucnost da se partija istinski reformise nije velika, jer njeno radikalno, a uticajno krilo, bazirano u istocnoj Bosni, jos uvek misli da je 1992. godina, i da rat traje.

Gordana Katana dopisnik je sarajevskih dnevnih novina "Oslobodjenje" iz Banjaluke.

Location: Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosna-corsokak-za-sds>